

Kod ucznia	

KURATORIUM OŚWIATY W GDAŃSKU
KONKURS Z HISTORII DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
III STOPIEŃ ELIMINACJI
2021/2022

Instrukcja dla ucznia:

Zapoznaj się uważnie z zadaniami i wykonaj polecenia. Na wykonanie zadań masz **90 min.**

Łączna suma punktów do zdobycia wynosi **60.**

Wojewódzka Komisja Konkursowa życzy Ci powodzenia.

1. Uzasadnij tezę, że opanowanie ognia i posługiwanie się nim przez praczłowieka, było przełomowym wydarzeniem w dziejach ludzkości. Podaj pięć argumentów.

-
-
-
-
-

.... /5

2. Zapoznaj się z inskrypcją (dwuwierszem) i wyjaśnij, jakiego wydarzenia ona dotyczy. Podaj czas, miejsce i kontekst historyczny.

*Przechodniu powiedz Sparcie, tu leżą jej syny
prawom jej posłuszni do ostatniej godziny.*

Cytat za: E. H. Gombrich, Krótka historia świata, Poznań 2021, s. 61.

.....
.....
.....
.....
.....

.... /2

3. Nazwij procesy dziejowe opisane poniżej.

A		Proces polegający na stopniowym dobrowolnym lub przymusowym uleganiu wpływom kultury i języka greckiego.
B		Proces polegający na rozprzestrzenianiu się kultury rzymskiej i języka łacińskiego na obszarach podbitych przez Rzymian.
C		Proces wypierania religii etnicznych przez religię chrześcijańską, nasilony w średniowieczu i związany z dominującą rolą papieża.
D		Proces polegający na obniżaniu się stopy życiowej ludności. Zjawisko opisywane przez K. Marksa w odniesieniu do proletariatu.

.... /4

4. Przyporządkuj władcę Polski do wydarzenia historycznego.

A.	Mieszko I
B.	Bolesław Chrobry
C.	Kazimierz Odnowiciel
D.	Bolesław Śmiały

1.	bitwa pod Cedynią
2.	przeniesienie stolicy z Gniezna do Krakowa
3.	najazd Henryka V na Śląsk i oblężenie Głogowa
4.	konflikt z biskupem krakowskim Stanisławem
5.	wyprawa na Ruś i przyłączenie Grodów Czerwieńskich

A - B - C - D -

.... /2

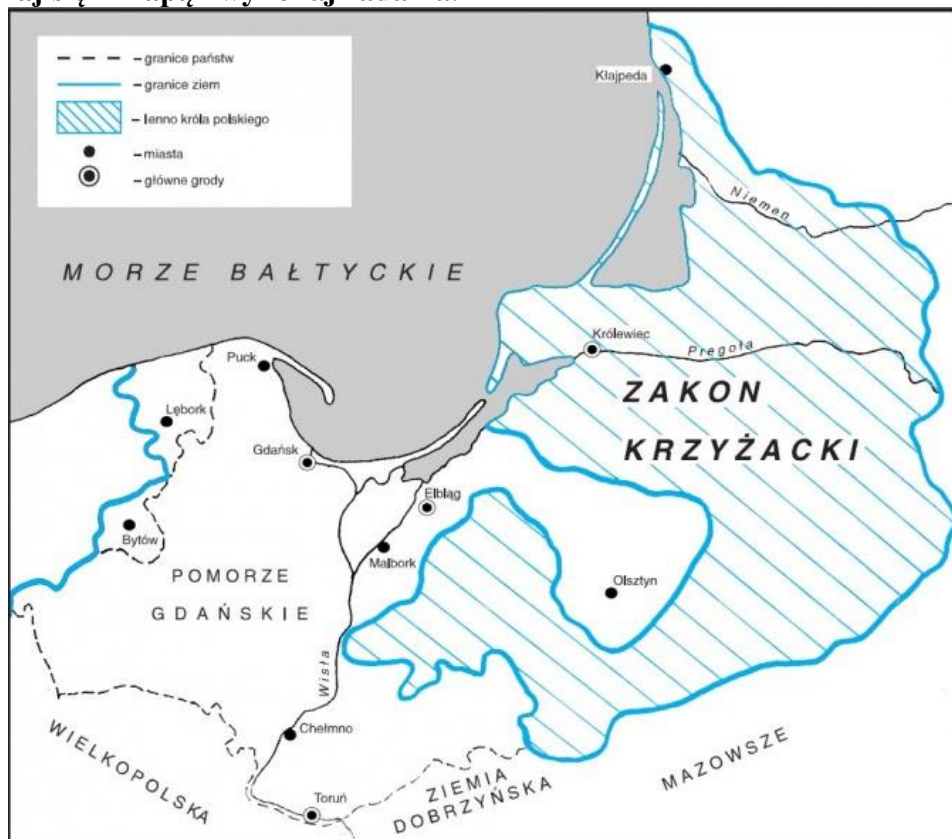
5. Uzupełnij tekst źródłowy.

Syna rycerskiego już w wieku A. lat wyprawiano na zamek innego rycerza, żeby tam nauczył się życia. Tacy chłopcy, zwani B. , musieli usługiwać damom, nosić za nimi tren, a może też im czytać, bo kobiety często nie umiały ani czytać ani pisać. [...]. W wieku C. lat [...] zostawali D Nie musieli już siedzieć w zamku przy ogniu, wolno im było jechać konno razem z innymi, na polowanie albo na wojnę. [...] nosił rycerzowi tarczę i włócznię podczas walki podawał mu drugą, jeśli pierwsza się połamała i musiał być swemu panu bezwzględnie posłuszny i wierny. Jeśli [...] był odważny i oddany, to w wieku E. lat jego samego pasowano na rycerza. Była to bardzo uroczysta ceremonia.

Źródło: E. H. Gombrich, Krótka historia świata, Poznań 2021, s. 164

.... /5

6. Zapoznaj się z mapą i wykonaj zadania.

Źródło: <https://tiny.pl/9xq63>

A. Nazwij wydarzenie historyczne, w następstwie którego Zakon krzyżacki uzyskał obszar zaznaczony na mapie skośnymi kreskami.

.....

B. Podaj lata, w których Zakon krzyżacki istniał w granicach widocznych na mapie.

.....

.... /2

7. Uzupełnij tabelę dotyczącą bitew polskich z XVI-XVII wieku.

Miejsce	Data	Wódz polski	Przeciwnik (kraj)
Orsza	1514	Konstanty Ostrogski	
Cecora			Turcja
	1605	Jan Karol Chodkiewicz	
Kłuszyn		Stanisław Żółkiewski	Rosja

.... /6

8. Zapoznaj się z ilustracjami przedstawiającymi Zamek w Baranowie Sandomierskim i wykonaj zadania.

A. Podpisz elementy architektoniczne wyeksponowane na zdjęciach, używając określeń spośród podanych.

attyka, arkady, krużganki, maszkarony, rzygacze

źródło: <https://tiny.pl/9xqdd>

źródło: <https://tiny.pl/9xqd6>

1.

źródło: <https://tiny.pl/9xqd5>

3.

2.

źródło: <https://tiny.pl/9xqdd>

4.

B. Zaznacz prawidłowe dokończenie zdania

Zamek w Baranowie Sandomierskim został wybudowany w stylu

1. klasycystycznym.
2. późnorenesansowym.
3. rokoko.
4. secesyjnym.

.... /3

9. Zapoznaj się z mapą i wykonaj zadania.

Źródło: <https://tiny.pl/9xx11>

A. Uzupełnij tekst.

Na mapie przedstawiono wyprawę morską floty nazwanej 1.
 Wydarzenia te rozegrały się w roku 2.
 W tym czasie władcą 3. (nazwa państwa) był Filip II Habsburg
 a władczynią Anglii 4. (imię i numer)

B. Podaj jedną przyczynę wydarzenia przedstawionego na mapie.

.....

C. Wyjaśnij, na czym polega znaczenie historyczne przedstawionego wydarzenia.

.....

.... /4

10. Zapoznaj się z tekstem źródłowym i uzupełnij tabelę.

Ambasador francuski Antoni Monti o sytuacji w Polsce*

Zgodnie z rozkazem Waszej Królewskiej Mości, jest rzeczą konieczną pilnować teraz sprawy zerwania przyszłego sejmku ekstraordynaryjnego. Ludzie mało poinformowani w polityce wierzą, że sejm zrywa się łatwo i z małym nakładem pieniędzy. Prawdą jest, że nie trzeba dawać wielkich sum posłowi, który zrywa sejm, wychodząc z izby i wnosząc swą protestacyję do ksiąg, ale to nie wystarcza. Trzeba mieć za sobą znaczną grupę wpływowych magnatów, którzy poprą owego posła. Jest to zwykle prosty szlachcic, którego łatwo wprowadzić jest pozyskać, ale równie łatwo może on zmienić swoje zdanie otrzymawszy podarek od dworu. Ci z magnatów, którzy są posłami, udają zawsze, że nie zrywają sejmku, byłiby bowiem odsunięci od łask dworu. Dlatego też trzeba się udawać do kilku ubogich szlachciców, którym trzeba dawać pieniądze. Należy jednak mieć stronnictwo, które ich poprze, gdyż opuszczając izbę narażają się na rozsiekanie.

* Relację tę Monti przesłał królowi francuskiemu, Ludwikowi XV, w marcu 1732 r.

Źródło: *Wiek XVI-XVIII w źródłach*, opr. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenrad, Warszawa 1997, s. 336

Lp.	Prawda/Falsz	Opis
A		W czasach opisywanych w tekście, we Francji panowała dynastia Burbonów.
B		Ówczesnie na polskim tronie zasiadał elektor saksoński z dynastii Wettynów - August III Sas.
C		Według relacji ambasadora Montiego, zrywanie obrad sejmowych w Rzeczypospolitej Obojga Narodów było łatwe.
D		Zasada, według której posłowi przysługiwało prawo do zerwania obrad sejmku nazywała się <i>anarchis liberalis</i> .
E		Zrywanie obrad sejmku leżało w interesie magnatów lecz nie obnosili się oni ze swoim poparciem dla zrywających obrady posłów.

.... /2

11. Zapoznaj się z ilustracją i zaznacz prawidłowe dokończenie zdań.

Źródło: <https://tiny.pl/9xqr2>

A. Rysunek jest satyrą na dziewiętnastowieczny kolonializm

1. angielski.
2. francuski.
3. holenderski.
4. niemiecki.

B. Postać ukazana na rysunku to

1. Ludwik Napoleon Bonaparte.
2. Otto von Bismarck.
3. Abraham Lincoln.
4. Cecil Rhodes.

.... / 2

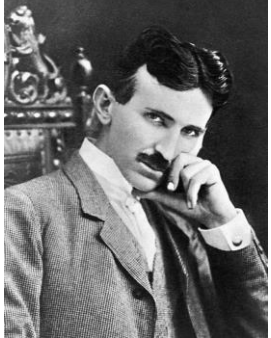
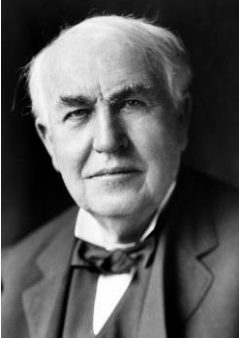

12. Uporządkuj rewolucje w dziejach ludzkości w kolejności chronologicznej.

amerykańska, francuska, goździków, lutowa w Rosji, neolityczna, październikowa w Rosji, Wiosna Ludów

A	B	C	D	E	F	G

.... / 2

13. Do każdego opisu przyporządkuj zdjęcie właściwego wynalazcy.

			
A	B	C	D

	Amerykański inżynier, przedsiębiorca, wynalazca, samouk. Udoskonalił telefon, opatentował żarówkę elektryczną, zbudował pierwszą elektrownię do użytku publicznego. Założył prestiżowe czasopismo naukowe <i>Science</i> .
	Polski farmaceuta, przedsiębiorca, rewolucjonista, działacz społeczny i niepodległościowy. Założył pierwszą kopalnię ropy naftowej. Wynalazł lampę naftową. Prowadził przetwórnictwo ropy naftowej wytwarzającej naftę, smary, asfalt i parafinę.
	Amerykański inżynier elektrotechnik serbskiego pochodzenia. Konstruktor wielu urządzeń do wytwarzania i wykorzystania prądu przemiennego. Opatentował m.in. silnik elektryczny, dynamo rowerowe, radio czy baterię słoneczną.
	Francuski chemik i prekursor mikrobiologii. Opracował metodę konserwacji pożywienia poprzez obróbkę termiczną. Podczas badań nad drobnoustrojami wynalazł szczepionki przeciwko wściekliźnie, wąglikowi i cholercie.

.... / 2

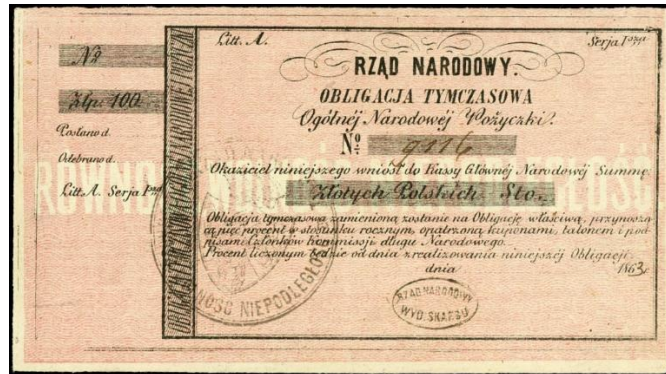
14. Zapoznaj się z papierami wartościowymi i przyporządkuj je do odpowiednich czasów spośród podanych.

II Rzeczpospolita Polska, powstanie kościuszkowskie, powstanie listopadowe, powstanie styczniowe, wojny napoleońskie

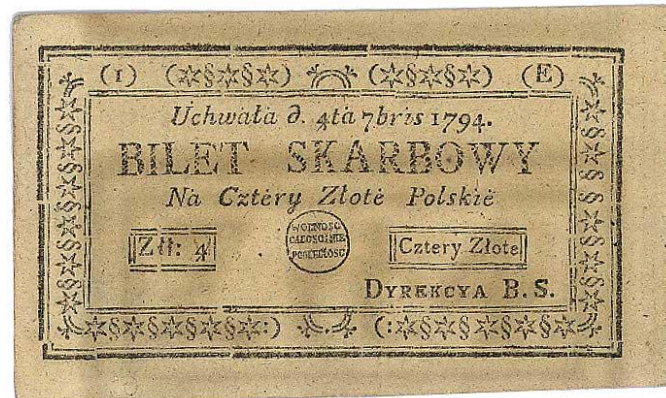
Papier wartościowy nr 1 -

Papier wartościowy nr 2 -

Papier wartościowy nr 3 -

Papier wartościowy nr 4 -

.... /2

16. Wykonaj zadania dotyczące hiszpańskiej wojny domowej.

A. Podaj lata trwania hiszpańskiej wojny domowej.

.....

B. Przyporządkuj wszystkie podane określenia dwóm stronom konfliktu.

brygady międzynarodowe, kler, komuniści, legion Condor, nacjonaści, Niemcy, socjaliści, Włochy, wojsko rządowe z Madrytu, wojsko z Maroka, ZSRS

republikanie	rebelianci
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-

C. Podaj imię i nazwisko przywódcy rebeliantów.

.....

.... /4

17. Pogrupuj wydarzenia dotyczące historii Polski po 1945 roku, wpisując literę A przy wydarzeniach, które rozegrały się w latach 1945-1955, a literę B - przy wydarzeniach z lat 1956-1980.

1. pogrom kielecki -
2. referendum ludowe-
3. Polak papieżem -
4. porozumienia sierpniowe -
5. Akcja „Wisła” -
6. obchody tysiąclecia chrztu Polski -

.... /3

18. Zapoznaj się z fragmentami tekstów piosenek i nazwij wydarzenia, których one dotyczą, podając daty (rok i miesiąc).

„Pan prokurator ma rację”

Jak cenzura zdjęła „Dziady”

Związek Literatów

Rozpoczął Obrady. (bis)

Tylko jeden wielki feler

Nie wie PZPR (bis),

Co w tym jest.

Towarzysz Wiesław ma rację

Mamy w Polsce demokrację.

Towarzysz Wiesław ma rację

Demokracja jest.

„Pieśń o Janku z Gdyni”

Chłopcy z Grabówka, chłopcy z Chyloni,

Dzisiaj milicja użyła broni,

Dzielnieśmy stali i celnie rzucali.

Janek Wiśniewski padł.

Na drzwiach ponieśli go Świętojańską

Naprzeciw glinom, naprzeciw tankom.

Chłopcy stoczniowcy, pomścijcie druha,

Janek Wiśniewski padł.

Źródło: Wiek XX w źródłach, opr. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1998, s. 403, 405-406.

A.

B.

.....

.....

.... /2

Wypełnia egzaminator

Zad. 1	Zad. 2	Zad. 3	Zad. 4	Zad. 5	Zad. 6	Zad. 7	Zad. 8	Zad. 9
..../5/2/4/2/5/2/6/3/4

Zad. 10	Zad. 11	Zad. 12	Zad. 13	Zad. 14	Zad. 15	Zad. 16	Zad. 17	Zad. 18
..../2/2/2/2/2/8/4/3/2

podpis sprawdzającego

suma punktów: